

eierne, hvis dette Lovforslag fik Lovskraft, da maa jeg tilstaae, at jeg ikke rigtig kunde forstaae, at jeg befandt mig paa den danske Rigsdag i 1851, men troede at være rykket tilbage til Aaret 1660; thi det var, som om man endnu kunde høre, hvilket jeg ogsaa har hørt idag af den sidste ærede Taler, Adelen fryse af Harme over, at de Indskrænkninger, de for en stor Deel ved Selvtægt havde skaffet sig, skulde indskrænktes; men jeg vil bede de ærede Herrer, der saa ofte vise tilbage baade til Historien og til Lovgivningen, at læse disse lidt mere upartisk, det vil da vise sig, at en stor Deel af Historien vidner høit om, at disse Herligheder og Rettigheder for en stor Deel ere uretfærdigt tilvendte, og hvad Lovgivningen angaaer, i hvis Fortolkning den ærede Rigsdagsmand for Ribeenhavns 6te Valgfreds bestodder saa stor Kunstfærdighed, vil jeg spørge, hvem der har givet den. Jeg veed vel, at det hedder, at den absolute Kongemagt eller den souveraine Konge har givet disse Love, men jeg veed ogsaa, at der bag denne Magt stod en anden Magt, som man kaldte Kongens Raad og Rigets Raad; af hvilke Mænd bestod nu denne Magt? Var det maaskee af Fæstebønder? Nei! Lvertimod, det var af Friherrer, Grever, Baroner, Adelsmænd, Lehns- og Godsbesiddere. Mon de ikke til den allerførste Tid have raadet, styret, givet Love saaledes, at det kunde være til deres egen eller Nærbeslægtedes Fordeel? Og hvad nu Loven om Fæstebæsenet angaaer, hvad er den da Andet end en sørgelig Levning af Adelsvalde og Aristokrati? Jeg synes, den danske Rigsdag kunde være i sin gode Ret, naar den omdannede disse Love. Er det ikke paa Tiden, at disse Forhold udjevnes? Er det ikke paa Tiden, at Jorden, som er Danmarks vigtigste Erhvervsstilde, gjøres saa fri, saa let erhvervelig, saa tilgængelig for Alle, som muligt? Jeg frygter saaledes ikke for at udtale, at det foreliggende Lovforslag, som Flere synes gaaer for vidt, efter min Mening ikke gaaer vidt nok, idet det indskrænker sig til at give Fæsteafløsning for Gaardmænd, men ikke tillige for Huusmænd; at give en Fæsteafløsning, der indskrænker sig alene til Gaardmænd, vilde efter min Formening være det uheldigste Arbejde, Regjering og Rigsdag kunde

foretage sig, thi er der Noget, der kan vække en alvorlig Opinion mod Regjering og Rigsdag, da vil det sandelig være et saadant Fortagende. Huusmændene vilde vistnok med god Grund spørge: have vi ikke bestandig sukket under de trangeste Kaar, hvorfor skulle vi stedse behandles saa stedmoderligt, hvormed have vi fortjent en saadan Behandling? Da det gjaldt om at forsvare vort Fædreland, have da ikke vi og vore Sønner, vi turde maaskee sige fremfor og i alt Fald ligesaa godt som nogen anden Stand mødt Fjenden i aaben Kamp, og ere ikke vegne tilbage for hans blanke Sværd og Vaaben? Skulle vi nu, efterat være vendte tilbage fra et saadant Hærværk, som dog synes at give os Hævd tilligemed de andre Samsundsclasser, skulle vi endnu see os tilfædsatte og ser stedse see os overgivne til vilkaarlige Herremænds Behandling, og det endog af Danmarks Folkething, til hvilket vi dog altid have havt den Tillid og Fortrøstning, at dog det i det Mindste vilde tale den Fortrængtes og Fortryktes Sag? Jeg har det Haab, at det ikke vil skee, at ikke Regjering og Rigsdag ville paadrage sig et saa alvorligt Ansvar, og det saa meget mindre, som der ved Behandlingen af Sagen om Fæstes Overgang til Selveiendom paa de kongelige Godser viste sig her i Thinget en saa særlig Interesse for denne Klasse af Medborgere, og naar Sagen, som jeg haaber, kommer til videre Behandling, skal jeg gjøre Mit til, at Huusmændene, i Henseende hertil, kunne blive behandlet paa samme Maade som Gaardmændene og jeg vil ret indstændigt bede, at baade Regjering og Rigsdag ville gjøre det Samme.

Formanden: Jeg troer rigtignok, at der var enkelte af den ærede Talers Ord, som ikke vare aldeles forsigtigt valgte, skøndt jeg so ikke betvivler, at det slet ikke var Hensigten at udtale det, som Ordene let kunde give Anledning til at formode; saaledes troer jeg, at Uttringerne om den tidligere Lovgivning ikke vare fuldkommen forsigtigt valgte.

Johansen: Ja, det forholder sig dog alligevel som jeg sagde.

Formanden: Ja, efter denne Erklæring tør jeg dog ikke lade de brugte Uttringer passere. Hvis den ærede Taler siger, at Lovene